

Oproep aan Nederlandse regering: red Afghaanse mediaprofessionals

Free Press Unlimited, de Nederlandse Vereniging van Journalisten en het Nederlands Genootschap van Hoofdredacteuren hebben een urgent verzoek gericht aan de Nederlandse regering betreffende Afghaanse mediawerkers in nood. Het verzoek betreft een uitzondering van de visumeisen voor Afghaanse mediaprofessionals die voor Nederlandse media hebben gewerkt.

In navolging van de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, en Canada zouden wij de Nederlandse regering willen vragen om te bewerkstelligen dat de Afghaanse mediawerkers die wij nu hebben geïdentificeerd zo snel mogelijk het land kunnen verlaten met hun gezinnen. Het gaat om een politiek besluit om deze groep die in urgent gevaar verkeert, veiligheid te bieden.

De relocatie wordt bemoeilijkt doordat de Taliban actief infrastructuur ondermijnen om vluchten te bemoeilijken. Het is dus redelijk te veronderstellen dat er een bijltjesdag gaat komen voor kritische en de Taliban onwelgevallige stemmen. Journalisten, stringers en tolken die bericht deden en samenwerkten met internationale media zijn een expliciet doelwit en hun leven niet zeker. Vooral andersgelovigen (zoals de shi'itische Hazaren) en vrouwelijke journalisten lopen gevaar. Wij hebben inmiddels diverse persoonlijke en schrijvende verhalen via Nederlandse journalisten gehoord over hoe mensen met de dood bedreigd worden.

Een snelle inventarisatie onder de Nederlandse media en freelance correspondenten die over Afghanistan hebben bericht de afgelopen jaren heeft inmiddels duidelijk gemaakt dat tien Afghaanse mediawerkers die samenwerkten met journalisten van Nederlandse media acuut gevaar lopen. We denken dat er in de komende dagen misschien nog enkele gevallen bij kunnen komen van mensen waarvan de verblijfplaats momenteel onduidelijk is.

De organisaties doen een beroep op de medemenselijkheid, waar het gaat om een kleine groep Afghaanse mediawerkers met een duidelijke band met Nederland, om hen en hun gezinnen te redden. Samen met de tolken die voor defensie werkten en andere nauw bij de Nederlandse missie betrokken Afghanen.

Daarnaast is er helaas een veel grotere groep Afghaanse journalisten zonder directe link met Nederlandse media, maar die wel met steun vanuit Nederland of Europa of op eigen kracht aan onafhankelijke nieuwsvoorziening doen en die onder de huidige omstandigheden hun leven niet langer zeker zijn binnen Afghanistan. Onze inzet om zoveel mogelijk van hen in veiligheid te brengen zal de komende periode worden voortgezet. In Afghanistan lopen honderden journalisten, stringers en tolken gevaar na de machtsovername die onvermijdelijk aanstaande lijkt. Treurig bewijs dat dit gevaar niet denkbeeldig is, is dat er volgens bericht van Reuters dit

jaar al dertig mediawerkers vermoord, ontvoerd of gewond geraakt zijn in Afghanistan, er afgelopen week nog een journalist ontvoerd is en twee journalisten in een auto beschoten zijn door de Taliban.

Free Press Unlimited coördineert sinds begin dit jaar de noodhulp aan journalisten met organisaties als RSF, CPJ. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met het Afghan Journalist Safety Committee dat door alle Afghaanse mediawerkers wordt erkend. Free Press Unlimited heeft vanuit haar noodfonds een bijdrage gegeven waarmee 47 journalisten naar een voorlopige veilige plek zijn verplaatst. Die plaatsen zijn inmiddels ook in gevaar en de nood is vele malen hoger.

Volgens onze informatie zijn er ca. 4000 actieve journalisten en mediapersoneel in Afghanistan, waarvan 600 vrouwen. Zeker de helft van hen loopt acuut gevaar en 300 van hen zijn door bemiddeling van persvrijheid organisaties inmiddels ondergebracht in lokale safe houses. Door de snelheid van het Talibanoffensief zijn sommige van die lokale safe houses, zoals in Herat, inmiddels opgeheven en naar Kaboel verplaatst. Hoewel we met onze collega organisaties hard ons best doen, blijkt er helaas voor een aantal journalisten geen andere mogelijkheid over te zijn om te overleven dan dat zij het land verlaten.

Een laatste – doch belangrijke – opmerking is dat we in afwachting zijn van een kabinetsreactie op de uitvoering van de motie "over het vergemakkelijken van de afgifte van noodvisa voor journalisten". Wij hopen dat deze treurige situatie bijdraagt aan de realisering van een dergelijke noodvoorziening. Helaas is de stand van de wereld thans zo dat critici van bestaande machtsstructuren in crisis- en conflictsituaties in schrijnende en te vaak levensbedreigende situaties terecht komen.

Leon Willems – Free Press Unlimited

Thomas Bruning – NVJ

Marcel Gelauff – Nederlands Genootschap van Hoofdredacteurs